

Nevyléčitelné onemocnění

Nevyléčitelné onemocnění je takové onemocnění, které současná medicína nedokáže odstranit. V některých případech se podaří dosáhnout dlouhodobé kompenzace, jindy zpomalit progresi onemocnění (*disease modifying drugs*) a někdy potlačit symptomy (*symptomatická terapie*).

Příklady

Nevyléčitelná onemocnění je to poměrně **široká skupina** nemocí, které najdeme prakticky v každém oboru medicíny. Patří sem nemoci, které při správné farmakologické kompenzaci nemusí pacienta omezovat a zhoršovat mu prognózu. Na druhou stranu sem patří i onemocnění, při jejichž diagnóze pacient má infaustní prognózu a současná farmakoterapie umí jen zmírnit nebo zpomalit progres nemoci.

Mezi časté nevyléčitelné onemocnění patří:

- arteriální hypertenze,
- diabetes mellitus,
- některá nádorová onemocnění: maligní melanom, glioblastom,
- chronické onemocnění ledvin,
- chronické srdeční selhání,
- autoimunitní onemocnění: roztroušená skleróza, revmatoidní artritida,
- neurodegenerativní onemocnění: Alzheimerova nemoc, Parkinsonova nemoc, amyotrofická laterální skleróza,
- některé infekce: HIV, hepatitida B a C.

Typické trajektorie

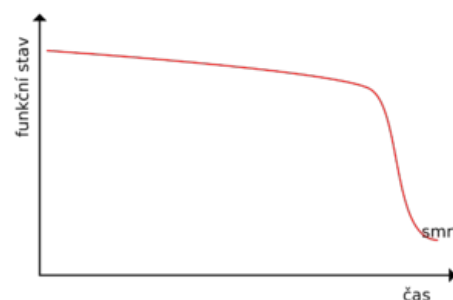
Časový vývoj jednotlivých onemocnění se zhruba dá zařadit do **tří typických trajektorií**^[1]. V neurologii se rozlišuje ještě **čtvrtý průběh** typický pro závažná ložisková poškození mozku^[2]. Znalost a předvídatelnost možného vývoje usnadňuje připravit se na budoucí komplikace a usnadňuje komunikaci s pacientem či jeho blízkými v rámci stanovení cílů péče a advance care planning.

Krátké a rychlé zhoršení po období dlouhé kompenzace

Po dlouhou dobu má pacient pouze **mírné symptomy** a onemocnění je po dlouhou dobu kompenzované. Následně však dochází k **prudkému zhoršení** a v relativně krátké době pacient umírá. Tato trajektorie je typická pro některé nádory. Při zlomovém zhoršení bývá často chvíle, kdy je na místo obecné paliativní péče indikovaná paliativní péče specializovaná.

Dlouhodobé omezení s občasnými závažnými zhoršeními

Symptomy nemoci jsou přítomné **od začátku** s různou úrovní kompenzace. V průběhu času dochází k **občasným dekompenzacím**, které pacienta výrazně limitují. Někdy je dekompenzace tak výrazná, že je nutno pacienta hospitalizovat. Onemocnění ale **plynule progreduje**. Pacienti mají různé komplikace až do bodu, kdy přijde zlomová komplikace a pacient následně umírá. Tato trajektorie je typická pro orgánová selhání – renální selhání, kardiální selhání – a některá autoimunitní onemocnění – roztroušená skleróza, myasthenia gravis.

Trajektorie chronického onemocnění typická pro nádorová onemocnění.

Pozvolné prolongované zhoršování

Funkční stav pacienta se pozvolna zhoršuje a v rámci tohoto zhoršování navíc dochází **ke kolísání** podle aktuálních okolností, např. hydratace, psychický stav pacienta, prostředí, infekce. Stav se pozvolna dospěje ke smrti, pokud život pacienta dříve neukončí nějaká jiná komplikace. Tato trajektorie je typická pro **neurodegenerativní onemocnění**, demence a syndrom křehkého geriatrického pacienta.

Závažné ložiskové poškození mozku

Po ložiskovém poškození je prudce snížen funkční stav pacienta, zároveň je to křehké období, při kterém může dojít ke komplikacím (mozkový edém, krvácení, infekce, trombóza/embolie). Při nejlepším průběhu se část deficitu obnoví, nicméně část deficitu trvale zůstává. Při závažných komplikacích pacient umírá. Vzniká prognostická nejistota, nicméně s rodinou pacienta lze minimálně komunikovat tyto mantinely (nejlepší a nejhorší scénář), mezi nimiž se vývoj bude ubírat. Zároveň *pravděpodobný scénář vývoje* leží někde mezi nimi a často jej pomůže odhadnout klinická zkušenost spíše než prognostifikace na základě dat.

Odkazy

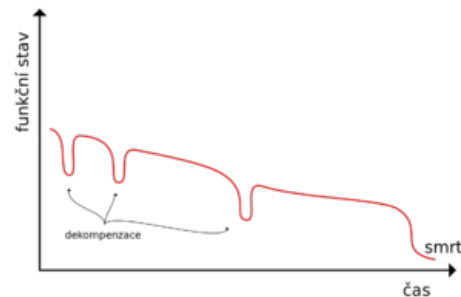
- Seznam nevyléčitelných onemocnění (anglická Wikipedie)

Související stránky

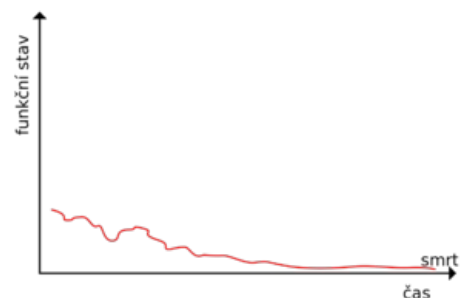
- Cíl péče
- Advance care planning
- Portál:Paliativní medicína

Reference

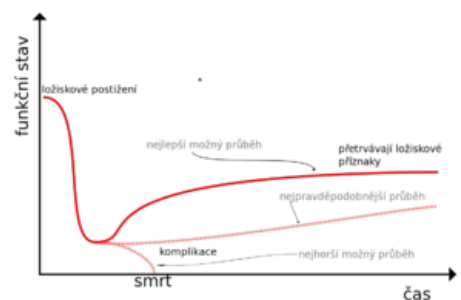
- MURRAY, Scott A, Marilyn KENDALL a Kirsty BOYD, et al. Illness trajectories and palliative care. *BMJ* [online]. 2005, vol. 330, no. 7498, s. 1007-11, dostupné také z <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC557152/?tool=pubmed>>. ISSN 0959-8138 (print), 1756-1833.
- CREUTZFELDT, Claire, Benzi KLUGER a Robert HOLLOWAY. *Neuropalliative Care : A Guide to Improving the Lives of Patients and Families Affected by Neurologic Disease*. - vydání. Springer, 2018. 312 s. ISBN 9783319932156.

Trajektorie chronického onemocnění typická pro relabující remitující onemocnění.

Trajektorie chronického onemocnění typická pro neurodegenerativní onemocnění.

Trajektorie chronického onemocnění typická pro závažné ložiskové poškození mozku.